

कृत्रिम् Sch.

महेन्द्रिय adj. dass. P. 4, 2, 29. ग्रन्थ Kāth. 28, 3.

महेमते (voc. von महिमति) adj. grossgesinnt: Indra RV. 8, 13, 11. 34, 7. VĀLAKH. 1, 7. — Vgl. महेन्द्रि.

महेरणा m. *Boswellia thurifera* Roxb. AK. 2, 4, 4, 12. महेरणा BHAR. zu AK. ÇKDR.

महेला f. = महिला *Weib, Frau* ÇABDAR. im ÇKDR. DAMAJANTIK. bei UGÉVAL. zu UNĀDIS. 1, 55. NĀLOD. 2, 59. °पाद् adj. gaṇa हस्त्यादि zu P. 5, 4, 138. Auch महेलिका f. ÇABDAR. im ÇKDR.

महेर्वध् adj. v. l. des SV. I, 4, 1, 4, 6; s. महिवध्.

महेश (महा + ईश) m. 1) der grosse Herr, Gott WILSON, Sel. Works 1, 244. Bein. Çiva's Spr. 4710. Muir, ST. 2, 446. °लिङ्ग Kshitiç. 23, 16. °नेत्र Bez. der Zahl drei ÇRUT. 36. — b) N. pr. einer buddhistischen Gottheit WILSON, Sel. Works 2, 17. — c) N. pr. verschiedener Männer Verz. d. Oxf. H. 189, b, No. 433. 201, b, No. 481. 261, a, 13 (Verz. d. B. H. 139, 4). HALL 66. 202. — Vgl. माहेश.

महेशबन्धु (म° + ब°) m. *Aegle Marmelos* Corr. ÇABDAR. im ÇKDR.

महेशाख्य (महेश + आख्य) adj. ein grosser Herr heissend, vornehm VJUTP. 148. BURN. Intr. 239, N. 1.

महेशान 1) m. (महा + ई°) der grosse Herr, Bein. Çiva's Verz. d. Oxf. H. 238, b, 9. — 2) f. ई (महा + ई°) die grosse Frau, Bein. der Pārvatī PĀNĀR. 4, 4, 2. Verz. d. Oxf. H. 93, a, 5. DĀMĀTIC. 44.

महेशितर (महा + ई°) m. der grosse Herr, Bein. Çiva's Verz. d. Oxf. H. 29, b, 2.

महेश्वर 1) m. (महा + ई°) a) der grosse Herr, Oberherr, Haupt MED. r. 292. तमीश्वराणां परमं महेश्वरम् ÇVETĀÇV. UP. 6, 7. त्रिदशानाम् (Indra) MBH. 1, 8261. लोक° Bein. Kṛṣṇa's BHAG. 10, 3. सर्वलोक° desgl. 3, 29. Çiva's R. 1, 37, 13. देवासुर° (Çiva) MBH. 13, 1260. Ohne Ergänzung pl. Bez. der Welthüter Indra, Jama, Agni und Varuṇa N. 3, 8, 4, 23, 5, 21. sg. Gott (im Gegens. zu प्रकृति) ÇVETĀÇV. UP. 4, 10. Ind. St. 2, 92. Muir, ST. 3, 3, 71. 222. Insbes. Bein. Çiva's AK. 1, 1, 4, 25. 3, 4, 9, 37. H. 198. MED. AV. PARIÇ. 42, 3. Ind. St. 4, 339. MBH. 1, 1154. 7701. 12, 12957. 14, 141. HARIV. 7386. R. 1, 37, 27. 44, 5. 76, 17. 5, 5, 7. RAGH. 3, 49. Spr. 9. 2139. KATHĀS. 69, 37. VP. 63. 66. MĀRK. P. 31, 56. Verz. d. Oxf. H. 43, a, 6. 76, a, 6. 103, a, 31. LALIT. ed. Calc. 340, 1 v. u. WASILJEW 198. 214. HIOUEN-THSANG 1, 124. 237. 264. 334. 2, 137. 178. °लिङ्ग Kshitiç. 26, 4. Bez. Viṣṇu's WEBER, RĀMAT. UP. 332. Spr. 4312 (?). — b) N. pr. eines Devaputra LALIT. ed. Calc. 3, 16. 4, 15. 6, 19. 7, 12. Lot. de la b. l. 3. eines Jaksha BURN. Intr. 236. — c) N. pr. verschiedener Männer SIDDHĀNTAÇR. 13, 61. Verz. d. B. H. No. 687. 843. Verz. d. Oxf. H. 327, a, No. 774. Verz. d. B. H. No. 802. 820. 967. H. 528, Randgl. Verz. d. Oxf. H. 113, b, 2. 130, b, 33. 183, b, 40. 187, b, 15. 37. 207, b, No. 488. HALL in der Einl. zu VĀSAVAD. 18. 46. 54. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 308, Çl. 32. °तीर्थ Ind. St. 1, 468. °न्यायानंकार GILD. Bibl. 339. °वैद्य COLEBR. Misc. Ess. II, 58. — 2) f. ई (महा + ई°) a) die grosse Frau, Bein. der Durgā TANTRASĀRA im ÇKDR. Bez. der Dākshājanī in Mahākāla Verz. d. Oxf. H. 39, b, 18. — b) eine Art Messing, = ब्रह्मरति H. 1048. = राजरति RĀGĀN. im ÇKDR. —

c) *Clitoria Ternatea* Lin. ÇABDAR. im ÇKDR. — Vgl. भूतमहेश्वर, माहेश्वर. महेश्वरकरच्युता (म° - 1. कर + च्युता) f. die der Hand Çiva's Entfallene, Bez. des Flusses Karatojā ÇABDĀRTHAK. bei WILSON.

महेश्वरसिद्धांत (म° + सि°) m. = पशुपतिशास्त्र (s. u. पशुपति 1.) COLEBR. Misc. Ess. I, 406.

1. महेषु (महा + इषु) m. ein grosser Pfeil MĀRK. P. 88, 30.

2. महेषु (wie eben) adj. mit einem grossen Pfeil versehen P. 6, 2, 107, Sch.

महेश्वर (महा + इ°) m. ein grosser Bogenschütze P. 6, 2, 38. MBH. 5, 2004. 2248. 2269. BHAG. 1, 4. R. 1, 1, 12. 5, 36, 48. WEBER, RĀMAT. UP. 296. Çiva Çiv. superl. °तम MBH. 7, 9404.

महैकोदिष्ट (महा + र°) n. Bez. einer best. Todtenfeier Verz. d. Oxf. H. 294, a, 17.

महैतरेय (महा + रे°) n. Titel eines vedischen Textes ĀÇV. GRHJ. 3, 4, 4. ÇĀNKH. GRHJ. 4, 10, 6, 1.

महैरण्ड (महा + र°) m. eine Ricinus-Art (स्थूलैरण्ड) RĀGĀN. im ÇKDR.

महैला (महा + र°) f. grosse Kardamomen RĀGĀN. im ÇKDR.

महैश्वर्य (महा + रे°) n. grosse Macht PĀNĀR. 1, 7, 95.

महोत्त (महा + उत्तन्) m. ein grosser, ausgewachsener Stier P. 5, 4, 77. VOP. 6, 41. AK. 2, 9, 61. H. 1238. HALĀJ. 2, 110. ÇAT. BR. 3, 4, 4, 2. JĀGĀN. 1, 109. 2, 163. HARIV. 9381. RAGH. 4, 22. 6, 72. VIKR. 83, 8. KATHĀS. 60, 66. ÇIÇ. 3, 63. Davon nom. abstr. °ता f. RAGH. 3, 32.

महोदिका f. und महोदो f. Eierpflanze RĀGĀN. im ÇKDR.

महोदका (महा + उ°) f. Blitz ÇABDĀRTHAK. bei WILSON.

महोत्पल (महा + उ°) 1) n. Lotus, *Nelumbium speciosum* AK. 1, 2, 3, 38. H. 1161. HALĀJ. 3, 57. Spr. 4374. — 2) f. घ्रा N. der Dākshājanī in Kamalāksha Verz. d. Oxf. H. 39, b, 8.

महोत्सङ्ग (महा + उ°) eine best. hohe Zahl VJUTP. 133.

महोत्सव (महा + उ°) m. 1) ein grosses Fest N. 26, 32. VID. 54. Verz. d. B. H. No. 1181. महेन्द्र° 136, a (134). शतक्रतो: KATHĀS. 27, 59. कृष्णरास° PĀNĀR. 1, 11, 1. परिभ्रमका° PRAB. 38, 4. Am Ende eines adj. comp.: विलम्बितवत्तेशपाणिग्रहमहोत्सवा KATHĀS. 33, 2. संज्ञातमनो-महोत्सवा BHĀG. P. 1, 11, 32. Davon adj. °मय aus grossen Festen bestehend, grosse Feste feiernd: °मयं स्वपुरं चकार KATHĀS. 36, 414. — 2) der Liebesgott H. ç. 77. — Vgl. मदन°.

महोत्साह (महा + उ°) adj. grosse Energie —, grosse Ausdauer besitzend AK. 3, 1, 3. HALĀJ. 2, 200. JĀGĀN. 1, 308. MBH. 5, 2018. 2023. 7484. R. 4, 16, 13. 5, 41, 15. KĀM. NITIS. 16, 30. Spr. 2882. Çiva Çiv. Bei der Uebersetzung von Spr. 2500 ist ज्ञात्यादि° als abl. von °महोत्साह m. gefasst worden; man könnte aber auch °महोत्साहा न° vermuthen. Derselbe Spr. lautet ÇUK. ed. Bomb. 23: ये च मर्त्या महोत्साहा नोपगच्छन्ति पार्थिवम् । तेषामामरणं भित्ता प्रायश्चित्तं विनिर्दिशेत् ॥ महामहोत्साह 4te RĀGĀ-TAR. 132. Die Bed. a king, possessing all the appendages and powers of monarchy für das m. bei Wilson beruht auf folgendem unvollständigen Çloka in ÇABDAM., der im ÇKDR. angeführt wird: संपन्नस्तु प्रकृतिर्भिमहोत्साहः कृतग्रमः; die fehlende 2te Hälfte lautet: जेतुमेपणशोलेय विजिगीषुरिति स्मृतः; vgl. KĀM. NITIS. 8, 6.

महोदधि (महा + उ°) m. Meer, Ocean SUND. 2, 12. R. 1, 1, 77. Spr. 2302. 2360. 2327. RAGH. 3, 17. VARĀH. BRH. S. 12, 3. PRAB. 20, 11. deren